

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง

Characteristics of Leader for School Administrators under the Extension of Education
 Opportunity Program Ranong Educational Service Area Office

สุไลหมาน สัมผัส¹

รศ.ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงษ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 124 คน ซึ่งได้ค่าโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วย ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์

2) จากการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง เมื่อจำแนกตามเพศ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3) จากการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง เมื่อจำแนกตามอายุ และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

คำสำคัญ

คุณลักษณะผู้นำ, ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the Characteristics of Leader for School Administrators under the Extension of Education Opportunity Program Ranong Educational Service Area Office 2) to compare the Characteristics of Leader for School Administrators under the Extension of Education Opportunity Program Ranong Educational Service Area Office classified by gender, age, education, working experience and school size. The samples were 124 teachers in Mueang District by using stratified random sampling method. The instrument for data was questionnaires. The data gathered are analyzed with computer program by calculation to find out the standard statistics such as percentage, average, standard deviation, t-test and f-test.

The result revealed that 1) Characteristics of Leader for School Administrators was totally 6 aspect high level and individual aspect at high level were leadership, relationship, personality respectively, knowledge and ability and morality and medium level was visionary. 2) Characteristics of Leader for School Administrators classified by gender, working experience and education were not different 3) Characteristics of Leader for School Administrators classified by age and school size were significantly different at 0.05 level

Keyword

Characteristics of Leader, School Administrators under the Extension of Education Opportunity Program

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานถือเป็นรากฐานที่สำคัญทางการศึกษา เนื่องจากเป็นจุดสัมพันธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้มีกำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 5) ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อการวางรากฐานชีวิตและพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศด้วย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2549:12)

การบริหารการศึกษาเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้เรื่องการบริหารโรงเรียนกระบวนการ ทักษะสำหรับผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2538 : 22-23) ผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นทีมงานของตนให้เป็นทีมงานที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน เข้าใจและตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารต้องสร้างวัฒนธรรมอันเป็นบรรยากาศใหม่ในโรงเรียน กล่าวคือ ต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ใหม่ๆ ทักษะใหม่ๆ ให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อรักษาสภาพการแข่งขันสู่ความเป็นเลิศโดยเน้นคุณภาพที่ดีกว่ามากกว่าการแข่งขันเพื่อชนะเพียงอย่างเดียว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 4) ดังนั้นคุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารอันได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้บริหาร เพราะการที่ผู้บริหารมีทักษะและภาวะผู้นำที่ดีนั้นจะเอื้ออำนวยให้บุคลากรทุกคน สามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอย่างเต็มที่ด้วยความพึงพอใจตลอดเวลา(พิชัย เสงี่ยมจิตต์ 2541 : 6) ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้นจะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ไยยอง (2548 : ก) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน คือความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านการเป็นผู้นำ ด้านความถนัด ด้านทัศนคติ และด้านแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยาย

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

โอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา สมควรที่จะศึกษาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะที่ดีมีคุณภาพเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง

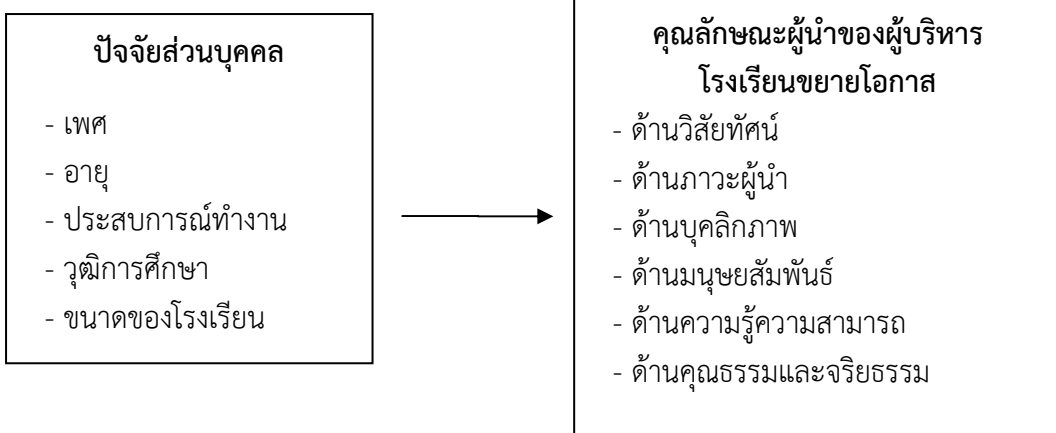
ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง โดยศึกษาและเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน ทำการศึกษาใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถและด้านคุณธรรมจริยธรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง จำนวน 186 คน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระเข้ จำนวน 124 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตามขนาดของโรงเรียนจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (1970 : 608-609 , อ้างถึงใน ลำพูน แสงกล้า 2556 : 71 - 72) จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างจาก โรงเรียนตามสัดส่วนจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระเข้ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระเข้ โดยแยกออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณธรรมจริยธรรม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ากำหนดช่วงระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและประเด็นที่จะสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทั้ง 6 ด้าน แยกออกเป็น 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านความรู้ความสามารถ 6) ด้านคุณธรรมจริยธรรม
3. นำแบบสอบถามที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Itemobjective Congruence : IOC) (นภาพร สิงห์ต. 2547 : 102) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการเห็นชอบแล้วจากกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระนอง จำนวน 90 คน

7. วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 363 ; อ้างถึงใน นภาพร สิงห์ต. 2547 : 77-78) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.99

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 124 คน พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 และเพศชาย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 อายุ 26-35 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา 36-45 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมา 46 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และ ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และขนาดของโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง 64 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง ใน 6 ด้าน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิสัยทัศน์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบ t พบว่าภาพรวมด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ภาพรวมด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านภาวะผู้นำ จำแนกตามเพศโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านมนุษยสัมพันธ์และภาวะผู้นำ แตกต่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง จำแนกตามอายุ พบว่าภาพรวมด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพรวมด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความรู้ความสามารถ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ อายุต่ำกว่า 25 ปี แตกต่างกับ อายุ 36-45 ปี และอายุ 26-35 ปี แตกต่างกับ อายุ 36-45 ปี 2) ด้านภาวะผู้นำ อายุต่ำกว่า 25 ปี แตกต่างกับ อายุ 36-45 ปี และอายุ 46 ปี ขึ้นไป และอายุ 26 – 35 ปี แตกต่างกับอายุ 36-45 ปี 3) ด้านวิสัยทัศน์ อายุต่ำกว่า 25 ปี มีความแตกต่างกับ อายุ 26 – 35 ปี อายุ 36-45 ปี และอายุ 46 ปีขึ้นไป และอายุ 26 – 35 ปี แตกต่างกับอายุ 36-45 ปี 4) ด้านความรู้ความสามารถ อายุต่ำกว่า 25 ปี มีความแตกต่างกับอายุ ได้แก่ อายุ 26 – 35 ปี อายุ 36-45 ปี และอายุ 46 ปีขึ้นไป และอายุ 26 – 35 ปี แตกต่างกับอายุ 36-45 ปี และอายุ 46 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าภาพรวมในทุกด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนองจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาพรวมในทุกด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ภาพรวมด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านภาวะผู้นำ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ภาพรวมในด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า 1) ด้านความรู้ความสามารถ โรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับโรงเรียน 2)

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ด้านวิสัยทัศน์โรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 3) ด้านบุคลิกภาพ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการกำหนดเป้าหมายและบริหารงานอย่างยืดหยุ่น มุ่งสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ กิ่งวิชีวิต (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นรายด้าน เป็นรายข้อ รวมทุกด้าน พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จของงานสูง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สำหรับการเป็นผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดี เป็นมิตรสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับ เมธา ภูมิเขต (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีลักษณะผู้นำด้านบุคลิกที่ดี แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีสุขภาพจิตดี และมีความมั่นคงทางอารมณ์ สุขุม รอบคอบ ควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ เสาวนีย์ ยิ้มถนอม (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านมีบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมาหาน้อย ได้แก่มีพื้นฐานเดิมเป็นทุน มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ลึก และรอบรู้ มีความสามารถความชำนาญ มีการศึกษาและมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทาง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การศึกษามีปฏิภาณ ไหวพริบ เฉลียวฉลาดในการพูดคุย มีน้ำใจและให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน บุคลากรในองค์กร รองลงมาคือ ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ให้เกียรติและเคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้ร่วมงาน และสร้างบรรยากาศเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคลากร สอดคล้องกับบุวิริจำปามูล (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว รองลงมาคือ ด้านความเข้าใจผู้อื่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ด้านความรู้ความสามารถพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความรู้ความสามารถ ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เข้าใจกฎ ข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน มีประสบการณ์และความรู้ในการบริหารโรงเรียน ให้คำแนะนำผู้ร่วมงานและบุคลากรในองค์กรได้ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้ดี และมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ญัฐยา สุขเกษม (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านความเป็นผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านเรียงจากอันดับมากไปน้อย 3 อันดับได้แก่ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความอดทน อดกลั้น หลีกเลียงจากการพนัน อบายมุข และสิ่งเสพติดทุกชนิด มุ่งมั่น เสียสละ และตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีเหตุผล มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ แจ่มมรคา (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะรายด้านจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) การมีจิตสำนึกจริยธรรม 2) การมีจิตสำนึกสาธารณะ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การเป็นผู้นำทางวิชาการ 5) การมีวิสัยทัศน์และศักยภาพ 6) การมีแนวความคิดการบริหาร

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามองเห็นความสำคัญในการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในปัจจุบันครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษามีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารสู่มาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาศักยภาพเพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพตามกฎหมายที่กำหนด อีกทั้งสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล การเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่หยุดนิ่ง ครูพร้อมที่ปรับการจัดการเรียนการสอนให้เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะผู้บริหาร

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษายุคแห่งการเรียนรู้การพัฒนา มีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ก้าวทันกับเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆพร้อมทั้งมีวิสัยทัศน์ ที่กว้างไกลและมองเห็นภาพความสำเร็จขององค์กรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องการมีผู้บริหารที่มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ เพื่อที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวสู่เวทีแห่งความสำเร็จในสังคมแห่งการศึกษาอย่างภาคภูมิใจ

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามอายุ และขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่มีความแตกต่าง เนื่องจากว่าครูที่มีอายุที่ต่างกันเป็นผลทำให้มีความคิดเห็นหรือมุมมองในภาพคุณลักษณะของผู้บริหารที่ต่างกัน ครูที่ยังเป็นหนุ่มสาวอาจมีความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารก้าวล้ำนำสมัยในทุกๆด้าน และขนาดของโรงเรียนก็เป็นตัวแปรการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารที่ดีเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- 1.2 สำนักเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดได้
- 1.3 สำนักเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการวิจัย ใช้ในการวางแผนการพัฒนาผู้บริหารได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วย เช่น กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น
- 2.2 ควรเก็บข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

ทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2552). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ทวีโชค วิลพันธุ์ (2555). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ธงชัย เจนโกศล (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็น ของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บัญญัติ วันชัย. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคาดหวังของครูและกรรมการสถานศึกษาในอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ประชา แก้วสวัสดิ์(2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วิชัย ไยยอง (2548). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 1. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

ศรีประไพ นิลสุ่ม (2558). การศึกษาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร